

Poznámky k langobardskému hrobu z Prahy-Kyjí

Eduard Droberjar

K článku o langobardském hrobě bojovníka z lokality Praha-Kyje, který jsem publikoval v *Archeologii ve středních Čechách* v roce 2017 (Droberjar 2017), sepsal v tomto čísle ASČ Michal Kostka několik doplňků a oprav (Kostka 2018). V zásadě jde o šest připomínek, ke kterým považuji za nutné podat stručné vysvětlení.

1. K nálezové situaci. M. Kostka publikuje náčrtek terénní situace hrobu, který získal od autora záchranné akce, jímž byl v roce 1976 Miloslav Slabina. Škoda, že M. Slabina mi nepředal ke zpracování i tento náčrtek, když mně umožnil nálezy publikovat již v díle *Pravěká Praha* (Droberjar 2005, 829–830).

2. K mečům z langobardských hrobů na lokalitě Praha-Libeň. Když jsem nálezy mečů z této lokality v Muzeu hlavního města Prahy před léty dokumentoval, byly mi dostupné pouze dva publikované artefakty. Pokud byly od té doby v MMP dohledány další, je to chvályhodné a ještě chvályhodnější by bylo, kdyby se fotografie a kresby mečů dostaly po jejich pozdější konzervaci do odborné literatury dříve, než autor přistoupil ke kritice. Jejich předvedení na výstavě o historii pražské Libně nelze považovat za adekvátní odborné zveřejnění.

3. K pancíři z Prahy-Libně. Jestliže se o kroužkovém pancíři Eduard Štorch zmiňuje a nelze nijak vyvrátit ani potvrdit, zda byl skutečně nalezen, musíme vycházet pouze z jeho informací. Lepší by bylo se pokusit věnovat větší pozornost existenci obdobných nálezů v mladší době stěhování národů, resp. u raně středověkých Germánů.

4. K lokalizaci nálezů z Mailbeckovy cihelny. Pokud se známé pohřebiště z doby stěhování národů v pražské Podbabě nachází v katastru Dejvic a nikoli v katastru Bubence, pak náleží autorovi díky za upřesnění a opravu.

5. K etnické interpretaci. M. Kostka se v závěru svých komentářů snaží poukázat na problém etnické interpretace langobardské hmotné kultury 6. století. Projevuje tím značné neznalosti o některých typech artefaktů, u nichž zpochybňování takto nahodilým konstatováním lze klást mimo odborný rámec. Kdyby ovšem chtěl seriózně o těchto věcech pojednat, musel by se nejprve pokusit podrobněji argumentovat konkrétními prameny a jejich interpretačními schopnostmi, které jsou zahraničními badateli zabývajícími se archeologií Langobardů běžně používány a akceptovány.

6. K dataci bojovnického hrobu z Prahy-Kyjí. Autor soudí, že v mém článku datování hrobu zcela chybí. Poté dodává, že jde patrně o stupeň E2 mladší doby stěhování národů. Můj článek byl určen zejména pro ty, kteří se důkladněji věnují době stěhování národů a kteří tudíž vědí, co M. Kostka pouze předpokládá.

K naší lítosti musím na závěr konstatovat, že M. Kostka, který je dlouholetým pracovníkem Muzea hlavního města Prahy, v němž se nálezy z uvedeného hrobového celku nacházejí, jim již dávno měl věnovat detailní pozornost. Mohl by si tak odpustit některé jízlivé komentáře a mohl být autorem zpracování onoho bojovnického hrobu se všemi interpretacemi, které nejen tento, ale rovněž další památky mladší doby stěhování národů na území Prahy nabízejí.

Nedostatečné povědomí o době stěhování národů v domácím prostředí, zejména práce s torzovitými archeologickými prameny a cizorodými artefakty, vedou k různým lokálním názorům kladoucím důraz více na proces poznávání (historie zkoumání jednotlivých lokalit a nálezů) než na vlastní posun poznání. Výjimkou jsou v Čechách práce Jaroslava Jiříka (např. 2009; 2012), které inspirativně řeší zejména přechod mezi dobou římskou a dobou stěhování národů a problémy 5. století. Doba stěhování národů – jedna z nejkomplicovanějších etap časné doby historické – je přitom nejvíce nadregionálním obdobím, ve kterém nelze zkoumat prameny izolovaně v rámci uzavřených geografických celků, ale je nezbytné mít vědomosti nad rámec jednotlivých kultur, kmenů (etnik) a kulturních skupin. Právě v této pestrosti lze nacházet souvislosti, z nichž se můžeme přiblížit reálnému obrazu jednotlivých barbarských a raně středověkých komunit. Přípravovaná kniha Jaroslava Tejrala o době stěhování národů, ale i jeho dosavadní obsažné publikace (zejména Tejral 2011; Tejral et al. 2011), napomáhají ke komplexnímu chápání složitých kulturně-společenských procesů a rovněž k chronologii památek 5. i 6. století.

LITERATURA

- Droberjar, E. 2005:* Praha germánská. Doba římská a doba stěhování národů (konec 1. století před Kristem až 6. století po Kristu). In: M. Lutovský – L. Smejtek a kol., *Pravěká Praha*. Praha, 777–841.
- Droberjar, E. 2017:* Hrob langobardského bojovníka z Prahy-Kyjí, *Archeologie ve středních Čechách* 21, 867–873.
- Jiřík, J. 2009:* Bohemian Barbarians: Bohemia in Late Antiquity. In: F. Curta (ed.), *Neglected Barbarians. Studies in the Early Middle Ages* 32. Turnhout, 263–317.
- Jiřík, J. 2012:* Böhmen in der Spätantike und der Völkerwanderungszeit unter besonderer Berücksichtigung der Beziehungen zu Baiern und Thüringen. In: H. Fehr – I. Heitmeier (eds.), *Die Anfänge Bayerns. Von Raetien und Noricum zur frühmittelalterlichen Baiuvaria*. St. Ottilien, 359–402.
- Kostka, M. 2018:* Doplnky a opravy publikace hrobu z doby stěhování národů z Prahy-Kyjí, *Archeologie ve středních Čechách* 22, 785–786.
- Tejral, J. 2011:* Einheimische und Fremde. Das norddanubische Gebiet zur Zeit der Völkerwanderung. Brno.
- Tejral, J. – Stuchlík, S. – Čížmář, M. – Klanica, Z. – Klanicová, S. 2011:* Langobardische Gräberfelder in Mähren I. Brno.

Comments on a Longobard's grave from Prague-Kyje

In his contribution, the authors is responding to M. Kostka's (2018) comments on the author's article about a warrior grave in the site of Praha-Kyje. He disputes most of Kostka's addenda and corrections, he also points to Kostka's torsional knowledge of the Longobards' material culture.

(English by Radka Knápek)